

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Харківський національний аграрний університет**  
**ім. В.В. Докучаєва**

Кафедра економічної теорії



**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**МАКРОЕКОНОМІКА**

Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність – 075 «Маркетинг»

Освітньо-професійна програма – «Маркетинг»

Спеціалізація – —

Факультет – менеджменту і економіки

Харків – 2020

Робоча програма дисципліни «Макроекономіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти галузі знань **07 «Управління та адміністрування»** спеціальності **075 «Маркетинг»** освітньо-професійної програми «Економіка».

«    » серпня 2020 р. 24 с.

Розробник: **Бага Лілія Григорівна, к.е.н.**, доцент кафедри економічної теорії

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри менеджменту і адміністрування.

Протокол від «    » 2020 р. № 1.

Завідувач кафедри економічної теорії,  
професор

«    » 2020 року



Г.П. Пасемко

Схвалено навчально-методичною комісією факультету менеджменту і економіки.

Протокол від «    » 2020 р. № 1.

Голова навчально-методичної комісії  
факультету менеджменту і економіки,  
к.е.н., доцент



Ю. ФІЛІМОНОВ

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <b>05 «Соціальні та поведінкові науки»</b>	<i>Нормативна</i>	
Модулів – 2	Спеціальність – <b>051 «Економіка».</b> Освітньо-професійна програма « <b>Економіка</b> ».	<b>Рік підготовки:</b>	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне завдання реферат		<b>Семестр</b>	
Загальна кількість годин - 120		4-й	3-й
		<b>Лекції</b>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача - 6	Освітній рівень – <b>перший (бакалаврський).</b>	20 год.	4 год.
		<b>Практичні, семінарські</b>	
		20 год.	4 год.
		<b>Лабораторні</b>	
		год.	год.
		<b>Самостійна робота</b>	
		80 год.	112 год.
		<b>Вид контролю:</b>	
	<i>екзамен</i>	<i>екзамен</i>	

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	07 «Управлінні та адміністрування»	<i>Нормативна</i>	
Модулів – 2	Спеціальність – 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» Освітньо-професійна програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	<b>Рік підготовки:</b>	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне завдання реферат		<b>Семестр</b>	
Загальна кількість годин - 120		4-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача - 6	<b>Освітній рівень – перший (бакалаврський).</b>	<b>Лекції</b>	
		20 год.	4 год.
		<b>Практичні, семінарські</b>	
		20 год.	4 год.
		<b>Лабораторні</b>	
		год.	год.
		<b>Самостійна робота</b>	
		80 год.	112 год.
		<b>Вид контролю:</b>	
		<i>екзамен</i>	<i>екзамен</i>

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань – 07 «Управлінні та адміністрування»	<i>Нормативна</i>	
Модулів – 2	Спеціальність – 075 «Маркетинг» Освітньо-професійна програма – «Маркетинг»	<b>Рік підготовки:</b>	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне завдання реферат		<b>Семестр</b>	
Загальна кількість годин - 120		4-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача - 6	Освітній рівень – <b>перший (бакалаврський).</b>	<b>Лекції</b>	
		20 год.	4 год.
		<b>Практичні, семінарські</b>	
		20 год.	4 год.
		<b>Лабораторні</b>	
		год.	год.
		<b>Самостійна робота</b>	
		80 год.	112 год.
		<b>Вид контролю:</b>	
		<i>екзамен</i>	<i>екзамен</i>

## 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Метою** викладання навчальної дисципліни «Макроекономіка» є формування системи знань з теоретичної макроекономіки, які відображають сукупні результати економічної діяльності країни та теоретичний інструментарій ринкового і державного регулювання національної економіки.

**Завдання** Основними завданнями вивчення дисципліни «Макроекономіка» є на основі економічного аналізу узагальнити, систематизувати й дати пояснення функціонуванню механізму ринкового господарства й визначити його ефективні моделі на перспективу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен **знати** : сутність ключових положень базових макроекономічних теорій ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки;

- сутність економічних явищ та процесів;
- механізм дії і використання економічних законів на макрорівні;

**вміти** : аналізувати результати функціонування національної економіки;

- оцінювати ефективність економічної політики держави;
- робити практичні рекомендації на основі здійснення аналізу та оцінки різних фінансових, господарських та організаційно-управлінських явищ у національній економіці;
- приймати практичні рішення щодо оптимального застосування набутих знань при виконанні своїх професійних обов'язків.

## **Перелік компетентностей:**

*Інтегральна компетентність* – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

*Загальні компетентності:*

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

*Спеціальні (фахові) компетентності:*

СК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

*Програмні результати навчання:*

ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки

ПРН 4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем

## **Міждисциплінарні зв'язки**

*Дисципліна та її розділи, що передують вивченню дисципліни:*

1. Політична економія
2. Історія економіки та економічної думки
3. Мікроекономіка

*Дисципліна та її розділи, у яких використовують матеріали дисципліни:*

1. Міжнародна економіка
2. Регіональна економіка
3. Аграрна політика.

### **3. Програма навчальної дисципліни**

#### **Змістовний модуль 1. Макроекономіка як наука**

##### **Тема 1. Макроекономіка як наука**

Роль економічних відносин в суспільстві. Макроекономіка як наука та навчальна дисципліна. Становлення макроекономіки як науки.

Місце макроекономіки в системі економічних наук. Об'єкти та суб'єкти макроекономіки. Визначення предмета макроекономіки. Методи макроекономіки. Основні проблеми макроекономічних досліджень.

##### **Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.**

Особливості і структура системи національних рахунків (СНР). Загальна характеристика макроекономічних показників. Валовий внутрішній продукт. Валовий національний продукт. Методи обчислення валового внутрішнього продукту. Похідні валового внутрішнього продукту. Номінальний і реальний валовий внутрішній продукт. Індекси цін. Валовий внутрішній продукт та економічний добробут. Валовий внутрішній продукт і позаринкові економічні процеси. Валовий внутрішній продукт України.

##### **Тема 3. Ринок праці.**

Ринок праці і його структура. Трудові ресурси. Механізм функціонування ринку робочої сили. Безробіття, його суть, критерії та види. Причини й наслідки безробіття. Фактичний і природний рівень безробіття. Закон А. Оукена. Безробіття в Україні: динаміка, структура. Соціальний захист населення. Роль держави в подоланні безробіття в країні.

##### **Тема 4. Товарний ринок.**

Товарний ринок та його структура. Специфічні риси формування товарного ринку. Суспільне споживання, суспільний попит та суспільне заощадження. Фактори, що визначають траєкторію кривої сукупного попиту. Сукупна пропозиція. Нецінові фактори сукупної пропозиції: зміна цін на імпортні ресурси у короткостроковому та довгостроковому періодах, зміни в продуктивності. Особливості формування сукупної пропозиції в Україні в перехідний період.

##### **Тема 5. Грошовий ринок.**

Структура сучасної грошово-кредитної системи. Сутність і функції грошей. Сутність грошової пропозиції. Грошові агрегати. Попит на гроші: класична теорія попиту на гроші; кейнсіанська теорія попиту на гроші.

Монетарна політика. Цілі та види монетарної політики. Інструменти грошово-кредитної політики. Операції на відкритому ринку. Облікова ставка та її регулювання. Зміна норми обов'язкового резервування. Особливості грошово-кредитної політики в Україні на сучасному етапі.

##### **Тема 6. Інфляційний механізм**

Інфляція. Види інфляції. Характер прояву придушеної інфляції, повзучої інфляції, галопуючої інфляції, гіперінфляції. Збалансована і незбалансована інфляція. Інфляція і процентна ставка. Ефект Фішера. Причини та соціально-економічні наслідки інфляції. Інфляція в Україні: характер та причини. Антиінфляційна політика та її складові.



## **Змістовний модуль 2. Економічна динаміка.**

### **Тема 7. Споживання домогосподарств.**

Місце і роль домогосподарств в національній економіці. Доходи домогосподарств. Компоненти сукупного попиту: споживання та інвестиції. Споживання та заощадження. Роль елементів ринку в національній економіці й їх взаємодія. Моделі національного ринку для закритої та відкритої економіки.

### **Тема 8. Приватні інвестиції**

Суть та види інвестицій в економіці. Фактичні та планові інвестиції. Механізм досягнення рівноважного обсягу виробництва. Механізм мультиплікатора Коливання рівноважного рівня випуску навколо економічного потенціалу. Формування моделі макrorівноваги в економіці України. Форми і методи регулювання інвестиційних потоків в національній економіці.

### **Тема 9. Сукупні витрати і ВВП.**

Сукупні витрати, їх формування та структура. Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Мультиплікатор витрат. Сукупні витрати і потенційний ВВП. Валовий внутрішній продукт України.

### **Тема 10. Економічна динаміка.**

Суть макроекономічної нестабільності та форми її прояву. Фактори та елементи макроекономічної нестабільності. Теорії економічних циклів. Середній економічний цикл та його фази. Економічна криза в Україні: основні параметри, особливості та причини. Вплив держави на циклічність розвитку економіки. Основні види, поняття і фактори економічного зростання. Вплив державної політики на економічне зростання. Моделі економічного зростання. Необхідність та основні напрями реструктуризації економіки України.

### **Тема 11 Держава в системі макроекономічного регулювання**

Місце і роль державного регулювання в сучасній економіці. Суть бюджетно-податкової, адміністративної, монетарної, зовнішньоторговельної політики, їх основні функції та інструменти. Податки, їх суть та функції. Роль ДПА в економіці країни. Державні витрати: основні напрями державних видатків: державне споживання, трансферти, капіталовкладення, оплата відсотків. Дискреційна і недискреційна політика. Державний бюджет. Бюджетні дефіцити та надлишки. Особливості державної політики в Україні.

### **Тема 12. Зовнішньоекономічна діяльність.**

Основні напрями формування відкритої політики країн. Сучасне світове господарство: особливості розвитку. Інтеграційні напрями еволюції світової економіки. Валюта і валютний ринок. Модель платіжного балансу. Глобалізація та антиглобалізм. Глобальні проблеми сучасності.

#### 4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п,с	лаб	інд	с.р.		л	п,с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Змістовий модуль 1.</b>												
<b>Тема 1.</b> Макроекономіка як наука	8	1	1	-		6	9	0,5	0,5			8
<b>Тема 2.</b> Макроекономічні показники в системі національних рахунків.	11	2	2	-		7	9	0,5	0,5			8
<b>Тема 3.</b> Ринок праці.	11	2	2	-		7	8,5		0,5			8
<b>Тема 4.</b> Товарний ринок.	11	2	2	-		7	8,5		0,5			8
<b>Тема 5.</b> Грошовий ринок.	11	2	2	-		7	8,5	0,5				8
<b>Тема 6.</b> Інфляційний механізм	8	1	1	-		6	8,5	0,5				8
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>60</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>-</i>		<i>40</i>	<i>60</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>56</i>
<b>Змістовий модуль 2.</b>												
<b>Тема 7.</b> Споживання домогосподств.	8	1	1	-		6	9		0,5			8
<b>Тема 8.</b> Приватні інвестиції	11	2	2	-		7	9		0,5			8
<b>Тема 9.</b> Сукупні витрати і ВВП.	11	2	2	-		7	8,5	0,5				8
<b>Тема 10.</b> Економічна динаміка.	11	2	2	-		7	8,5	0,5	0,5			8
<b>Тема 11</b> Держава в системі макроекономічного регулювання	11	2	2	-		7	8,5		0,5			8
<b>Тема 12.</b> Зовнішньоекономічна діяльність	8	1	1	-		6	8,5	1				8
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>60</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>-</i>		<i>40</i>	<i>60</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>56</i>
<b>Усього за навчальною дисципліною, годин</b>	120	20	20			80	120	4	4			112

## 5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Макроекономіка як наука	1	0,5
2	Макроекономічні показники в системі національних рахунків.	2	0,5
3	Ринок праці	2	0,5
4	Товарний ринок	2	0,5
5	Грошовий ринок.	2	0
6	Інфляційний механізм	1	0
7	Споживання домогосподств	1	0,5
8	Приватні інвестиції	2	0,5
9	Сукупні витрати і ВВП.	2	0
10	Економічна динаміка.	2	0,5
11	Держава в системі макроекономічного регулювання	2	0,5
12	Зовнішньоекономічна діяльність.	1	0
	Разом	20	4

## 7. Теми лабораторних занять

### 8. Самостійна робота

Самостійна робота здобувача відноситься до інформаційно-розвиваючих методів навчання і є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

*Види самостійної роботи студентів за цільовим призначенням:*

1. Вивчення нового матеріалу: читання та конспектування літературних джерел інформації; перегляд відеозаписів; прослуховування лекцій магнітних записів; інші види занять.

2. Поглиблене вивчення матеріалу: підготовка до контрольних, практичних, семінарів; виконання типових задач; інші види занять.

3. Вивчення матеріалу з використанням елементів творчості: проведення лабораторних робіт з елементами творчості; розв'язання нестандартних задач; виконання розрахунково-графічних робіт і курсових робіт; участь у ділових іграх і в розборі проблемних ситуацій; складання рефератів, доповідей, інформацій з заданої теми; інші види занять.

4. Вдосконалення теоретичних знань і практичних навичок в умовах виробництва: навчальні практикуми, робота на філіях кафедр; усі види практик.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Макроекономіка як наука	6	8
2	Макроекономічні показники в системі національних рахунків.	7	8
3	Ринок праці	7	8
4	Товарний ринок	7	8
5	Грошовий ринок.	7	8
6	Інфляційний механізм	6	8
7	Споживання домогосподств	6	8
8	Приватні інвестиції	7	8
9	Сукупні витрати і ВВП.	7	8
10	Економічна динаміка.	7	8
11	Держава в системі макроекономічного регулювання	7	8
12	Зовнішньоекономічна діяльність.	6	8
	Разом	80	112

## 9. Індивідуальні завдання

**Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)** є видом позааудиторної індивідуальної роботи здобувача навчального характеру, яке виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу. ІНДЗ – це завершена теоретична або практична робота, що охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Мета – надати здобувачу можливість проявити здібності до дослідницької роботи, використовуючи знання, одержані в процесі оволодіння навчальним матеріалом з державного та регіонального управління.

**Індивідуальне завдання містить таку структуру.**

**Зміст.** Назви розділів із зазначенням сторінок.

**Вступ.** Актуальність обраної теми, необхідність дослідження проблеми, мета і завдання роботи, матеріал, на якому вона буде проведена.

Основна частина складається з трьох розділів.

**Перший розділ** – теоретичний. Розкриваються сутність об'єкта дослідження, теоретичні засади вирішення зазначеної проблеми.

**Другий розділ** – аналітичний. Він повинен містити всебічний аналіз досліджуваної теми.

**Третій розділ** – практичні рекомендації. На основі аналітичних даних щодо об'єктів дослідження та інформації про стан міжнародної економіки України здобувач повинен при виконанні індивідуального завдання з даної дисципліни внести пропозиції з удосконалення функціонування міжнародної економіки. Бажано показати, як варто використовувати іноземний досвід, накопичений у розвинених країнах.

**Висновки.** У висновках викладають перелік пропозицій і рекомендацій та практичні результати одержані в індивідуальному завданні.

**Список літератури.** Повний список використаної літератури з бібліографічними даними джерел, наведений за вимогами державного стандарту.

**Додатки.** У додатки можуть бути включені матеріали, що є копією документів, звітів, розрахункові таблиці, узагальнюючі схеми чи діаграми.

Текст індивідуального завдання викладається науковою мовою, логічно, послідовно, лаконічно. Основні результати, положення ілюструються таблицями, графіками, діаграмами. Обсяг роботи – 0,5 друкарського листа (20 000 тис. знаків або 10 – 12 сторінок

#### *Перелік основних тем*

1. Поняття та функції макроекономіки як науки. Ключові макроекономічні проблеми
2. Система національних рахунків та аналіз рахунку виробництва в Україні.
3. Система національних рахунків та аналіз рахунку капіталу в Україні.
4. Методи обчислення ВВП та аналіз ВВП України, обчисленого за виробничим методом.
5. Методи обчислення ВВП та аналіз ВВП України, обчисленого за категоріями доходів.
6. Теорії економічних циклів та економічна динаміка в Україні.
7. Порівняльний аналіз неокласичної та кейнсіанської теорій ринку праці.
8. Основні індикатори ринку праці та рівень безробіття в Україні.
9. Види безробіття та проблема обчислення його природного рівня.
10. Причини безробіття та шляхи його зменшення в Україні.
11. Методологія обчислення індексів цін та їх динаміка в Україні.
12. Теорія сукупного попиту.
13. Основні теорії сукупної пропозиції.
14. Динаміка та структура пропозиції грошей в Україні.
15. Класична теорія попиту на гроші.
16. Кейнсіанська теорія попиту на гроші
17. Механізм врівноваження грошового ринку.
18. Теорія процентної ставки та аналіз процентних ставок в Україні.
19. Види інфляції та її аналіз в Україні.
20. Основні теорії інфляції та її причини в Україні.
21. Кейнсіанська теорія споживання.
22. Функції споживання з урахуванням часового фактору.
23. Роль інвестицій в економіці та їх рівень в Україні.
24. Кейнсіанська інвестиційна функція.
25. Неокласична інвестиційна функція.
26. Механізм врівноваження заощаджень з інвестиціями.
27. Основні теорії економічного зростання.
28. Проста інвестиційна функція.
29. Джерела економічного зростання.
30. Роль держави в економічному кругообігу.
31. Вплив держави на економічну рівновагу.
32. Цілі та інструменти стабілізаційної політики.
33. Ефективність стабілізаційної політики.
34. Полеміка щодо державного втручання в економіку.
35. Механізм дискреційної фіскальної політики.
36. Механізм недискреційної фіскальної політики.
37. Фіскальна політика на основі теорії економіки пропозиції.
38. Вплив фіскальної політики на державний бюджет.
39. Бюджетний дефіцит та його фінансування в Україні.
40. Цілі та інструменти монетарної політики в Україні.
41. Передатний механізм монетарної політики.
42. Наслідки монетарної політики на основі моделі AD-AS.

43. Обґрунтування кривої IS.
44. Обґрунтування кривої LM.
45. Ефективність фіскальної політики на основі моделі IS-LM.
46. Ефективність монетарної політики на основі моделі IS-LM.
47. Механізми зв'язку економіки України з рештою світу.
48. Вплив решти світу на формування економічної рівноваги.
49. Рахунок поточних операцій та його аналіз в Україні.
50. Рахунок капітальних операцій та його аналіз в Україні.
51. Механізм врівноваження платіжного балансу в Україні.
52. Номінальний валютний курс та його динаміка в Україні.
53. Порівняльний аналіз теорій міжнародної торгівлі.
54. Механізм торговельної політики.
55. Функція чистого експорту та його динаміка в Україні.
56. Обґрунтування кривих IS і LM в моделі Манделло – Флемінга.
57. Рахунок поточних операцій платіжного балансу України.
58. Валовий внутрішній продукт країни.
59. Система національних рахунків та аналіз рахунку виробництва.
60. Зайнятість та безробіття в Україні.
61. Теорія і практика інфляції в Україні.
62. Теорії інвестицій в основний капітал.
63. Інвестиції та інвестиційна діяльність в Україні.
64. Теорії споживання.
65. Роль держави в макроекономічному регулюванні.
66. Монетаристська теорія макроекономічного регулювання.
67. Теорія економіки пропозиції.
68. Фіскальна політика та її зв'язок з державним бюджетом.
69. Державний бюджет та державний борг в Україні.
70. Грошовий ринок та грошовий мультиплікатор в Україні.
71. Монетарна політика в Україні.
72. Модель IS-LM як теорія сукупного попиту в закритій економіці.
73. Зовнішня торгівля як чинник макроекономічного розвитку.
74. Платіжний баланс України.
75. Теорія та практика курсоутворення в Україні.
76. Національні заощадження та інвестиції в Україні.
77. Економічна нерівність в Україні.
78. Рахунок капіталу платіжного балансу в Україні.
79. Бюджетний дефіцит та джерела його фінансування.
80. Динаміка та структура пропозиції грошей в Україні.
81. Теорії сукупної пропозиції.
82. Теорії економічного зростання.
83. Модель Солоу.
84. Валютний ринок та валютно-курсова політика.
85. Теорії попиту на гроші.
86. Інфляція і безробіття: теорія і практика.
87. Передатний механізм монетарної політики.
88. НТП як фактор економічного зростання
89. Глобалізація світогосподарських зв'язків
90. Зовнішньоекономічна політика

Під час вивчення дисципліни використовуються наступні методи навчання:

1). Група методів за джерелом інформації і сприйняття навчальної інформації – **словесні** (лекція, семінари, бесіда, розповідь); **наочні** – (ілюстрація, демонстрація, презентація), **практичні** (збір інформації, її економічна обробка, розрахунки, графічно-схематичне зображення інформації).

**Лекція** – логічно вивершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності та демонстрацією дослідів. Лекція є однією з основних організаційних форм навчальних занять і, водночас, методів навчання.

**Семінари** – форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких здобувачі готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань. Семінарські заняття можуть проводитися у формі бесіди, рецензування та обговорення рефератів і доповідей, дискусій тощо.

**Консультація** – форма навчального заняття, при якій здобувач отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування (проводяться протягом семестру – поточні та екзаменаційні консультації).

## 11. Методи контролю

Система оцінювання результатів успішності засвоєння знань, вмінь, комунікацій, автономності та відповідальності здобувачів включає поточний, модульний (відповідно визначеному змістовому модулю), та підсумковий/семестровий контроль результатів навчання.

*Поточний контроль* здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів.

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється за двома напрямками:

I – контроль систематичності та активності роботи на семінарських та практичних заняттях;

II – контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання.

Поточний контроль здійснюється у формі: усне опитування; фронтальне опитування; індивідуальне опитування; письмові контрольні роботи.

*Модульний контроль* проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

*Підсумковий/Семестровий контроль* проводиться у формі іспиту у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

*Семестровий екзамен* – форма оцінки підсумкового засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід. Завданням екзамену є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу екзамен

оцінює рівень засвоєння здобувачем компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.

## 12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

### Екзамен

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий екзамен	Сума
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	30	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	4		

Теми змістовного модуля 1 – Т1-Т6. Теми змістовного модуля 2 – Т7-Т12.

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	<b>A</b>	відмінно	зараховано
82-89	<b>B</b>	добре	
75-81	<b>C</b>		
66-74	<b>D</b>	задовільно	
60-65	<b>E</b>		
35-59	<b>FX</b>	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	<b>F</b>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» (90–100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (75–89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі арифметичні помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60–74 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не вміє або неправильно виконує розрахунки при вирішенні практичних завдань.

Здобувач **не допускається** до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів. Після екзаменаційної



сесії декан видає розпорядження про ліквідацію академічної заборгованості. У визначені терміни студент добирає залікові бали.

Здобувач **вважається атестованим**, якщо сума балів одержаних за результати підсумкової/семестрової успішності дорівнює 60 балів за поточний і модульний контроль впродовж семестру (мінімум 35 балів) та можлива кількість балів набраних на іспиті – 40 балів.

У випадку, якщо здобувачем набрано менше 35 балів за поточний і модульний контроль, викладач повідомляє завідувача кафедрою. Витяг із протоколу засідання кафедри подається декану факультету про недопущення студента до складання іспиту/заліку. Декан видає розпорядження про недопущення студента до складання іспиту/заліку, як такого, що *не виконав навчальний план*. Відмітка про недопущення до складання іспиту у екзаменаційній/заліковій відомості успішності робиться при наявності розпорядження декана. У день складання іспиту, студенту у відомості успішності записується – *«не допущений»*. Подальша процедура ліквідації академічної заборгованості здійснюється відповідно до чинного положення.

Підсумковий контроль включає три теоретичних питання.

### 13. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій; науково-методичний комплекс дисциплін (НМКД), інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД); нормативні документи; ілюстративні матеріали тощо.

2. Пасемко Г.П., Бага Л.Г. Шевченко С.В., Беседіна Г.Є. Макроекономіка: методичні вказівки до вивчення курсу Х.- 2020.- ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. –23с.

3. Посібник за макроекономіки. За ред. Пасемко Г.П. Х.- 2020.- ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. –194с.

### 14. Рекомендована література

#### Основна

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2 кн. / За ред. С. Панчишина, П. Островерха; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – К.: Знання, 2010. – 437 с.

2. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: підручник / Базилевич В. Д. – К.: Знання, 2014. – 431 с.

3. Базилевич В. Д. Ринкова економіка: основні поняття і категорії / Базилевич В. Д., Базилевич К. С.– К.: Знання, 2008. – 263 с.

4. Базилевич В. Д. Філософія економіки. Історія: монографія / Базилевич В.Д., Ильин В.В. – К.: Знання, 2011. – 1198 с.

5. Гронтковська Г. Е. Економічна теорія: навч. посіб. для самост. вивч. дисципліни / Г. Е. Гронтковська, А. Ф. Косік, О. І. Ряба ; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. – Рівне : НУВГП, 2010. – 369 с.

6. Економічна теорія. Макроекономіка: підручник / За ред. В. М. Тарасевича. – К.: Знання, 2012. – 206 с.

7. Економічна теорія: навч. посіб. / За ред. З. І. Галушки; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці: Друк Арт, 2012. – 350 с.

8. Економічна теорія: Політекономія: підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – 9-те вид., переробл. і доповн. – К., Знання, 2014. – 710 с.

9. Економічна теорія: Політекономія: практикум: навч. посіб. / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2010. – 494 с.

10. Економічна теорія: політична економія: навч. посіб. / За ред. С. І. Юрія; Терноп. нац. екон. ун-т. – К. : Кондор, 2010. – 266 с.
11. Єріна А.М. Теорія статистики: підручник / А. М. Єріна, З. О. Пальян. – К.: Товариство "Знання", КОО, 2012. – 455 с.
12. Залюбінська Л. М. Мікроекономіка: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. М. Залюбінська, М. Л. Скорик; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Ін-т математики, економіки та механіки. – О.: Астропринт, 2011. – 320 с.
13. Історія економічних учень: хрестоматія: навч. посібн. / уклад.: В.Д. Базилевич, Н. І. Гражевська, А.О. Маслов та ін.; за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2011. – 1198 с
14. Макконнелл К. Р. Экономикс : принципы, проблемы и политика: пер. с англ. / К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю. М. Флинн. – М. : Инфра-М, 2013. – 1028 с.
15. Макроекономіка: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. М. І. Зверькова; Одес. держ. екон. ун-т. – О.: Пальміра, 2007. – 247 с.
16. Макроекономіка: підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання-Прес, 2008. – 743 с. (Класичний університетський підручник).
17. Макроекономіка: практикум: навч. посіб / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2010. – 550 с.
18. Тарасевич Л. С. Микроэкономика: учебник [для вузов по экономическим специальностям] / Тарасевич Л. С., Гребенников П. И., Леусский А. И., С.-Петербург. гос. ун-т экономики и финансов – 6-е изд., перераб. и доп. – М.: Юрайт, 2011. – 541 с.
19. Мікроекономіка: підручник / За ред. А. П. Наливайка; Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". – К.: КНЕУ, 2011. – 446 с.
20. Мікроекономіка. підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 679 с. (Класичний університетський підручник).
21. Мікроекономіка: навч.-практ. посіб. для самост. вивч. дисципліни / За ред. О. Є. Попова; Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : ХНЕУ, 2013. – 335 с.
22. Мікроекономіка: практикум: навч. посіб. / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2012. – 491 с.
23. Мэнкью Н.Г. Принципы экономикс: учебник для вузов / Мэнкью Н.Г. – 4-е изд. СПб.: Питер, 2012. – 672 с.
24. Нуреев Р. М. Курс микроэкономики : Учебник для студ. вузов, обуч. по экон. спец. / Р. М. Нуреев. – М. : Издательство НОРМА, 2014. – 624 с.
25. Перехідна економіка: підручник / В.М. Геєць, Є.Г. Панченко, Е.М. Лібанова та ін.; за ред. В.М. Гейця. — К.: Вища шк., 2003. – 591 с.
26. Радіонова І. Ф. Макроекономіка-2: навч. посіб. / І.Ф. Радіонова, Т.В. Бурлай, Є.В. Алімпієв. — К.: КНЕУ, 2009. — 423 с.
27. Экономическая теория: политэкономия: учебник / Под ред. В. Д. Базилевича. – М.: Рыбари; К.: Знання, 2009. – 870 с.
28. История экономических учений: Учебник: В 2 ч. / под ред. В.Д. Базилевича; Киев. нац. ун-т им. Т. Шевченко. — К.: Знання, 2015. — 583 с. — (Классический университетский учебник).
29. Олімпіада з економічної теорії як важливий напрям роботи з обдарованою молоддю // Вища школа. – 2014. – №9. – С.32-43.
30. Фондовый рынок: підручник : у 2 кн. - Кн.1 / В.Д.Базилевич, В.М.Шелудько, В.В.Вірченко та ін. ; за ред. В.Д.Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. - К.: Знання, 2015. – 621 с.

31. Цінні папери: практикум: навчальний посібник / В.Д.Базилевич, В.М.Шелудько, Н.В.Ковтун та ін., за ред. В.Д.Базилевича. – К.: Знання, 2013. – 791с.

#### **Допоміжна**

1. Воротін В.Є. Макроекономічне регулювання в умовах глобальних трансформацій: Моногр. – К.: Вид-во УАДУ, 2002.

2. Державна служба: Навч. посіб. / За заг. ред. Г.І. Мостового, О.Ф. Мельникова, Г.О. Андрусенко. Економічна теорія: Макроекономіка. – Х.: Вид-во ХарПІ УАДУ “Магістр”, 2003.

3. Економічний розвиток і державна політика: Навч. посіб. / Ю. Бажал, О. Кілієвич, О. Мертенс та ін.; За заг. ред. Ю. Єханурова, І. Розпуненка. – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – Ч. 3. – С. 188 – 299.

4. Кейнс Дж.М. Общая теория занятости, процента и денег. - М., 1948.

5. Киреев А.П. Международная экономика. В 2-х ч. Ч. I. Международная микроэкономика: движение товаров и факторов производства: Учеб. пособие. - М.: Междунар. отношения, 1997. Гл. 3-5.

6. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика: Пер. с англ. – 2-е изд. – К.: Хагар-Демос, 1993. – С. 117 – 132, 242 – 337, 365 – 380.

7. Макроекономічна політика та аналіз її ефективності: Опорний конспект лекцій / Укладачі Г.О. Андрусенко, Г.П. Пасемко, В.В. Косенко. – Х.: Вид-во ХарПІ УАДУ “Магістр”, 2008.

8. Національні заощадження та економічне зростання. За редакцією доктора економічних наук Кваснюка Б.Є. К. ІЭП НАНУ, 2000, 301 с.

Савченко А.Г. Макроекономічна політика: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2001. – 166 с.

### **15. Інформаційні ресурси**

#### **Інтернет – джерела**

##### **для самостійної підготовки та проведення науково-дослідних робіт**

1. Верховна Рада України – <http://portal.rada.gov.ua/>
2. Президент України – <http://www.president.gov.ua/>
3. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua/control/>
4. Національний банк України – <http://www.bank.gov.ua/NBU/>
5. Фонд державного майна України – <http://www.spfu.gov.ua/ukr/>
6. Рада національної безпеки і оборони України – <http://www.rainbow.gov.ua/>
7. Департамент спеціальних телекомунікаційних систем і захисту інформації Служби безпеки України – <http://www.dstszi.gov.ua/dstszi/control/uk/index>
8. Національна бібліотека України В.І.Вернадського – <http://www.nbuv.ua/>
9. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка – <http://www.korolenko.kharkov.com/>
10. Асоціація міст України – <http://www.auc.org.ua/>
11. Інститут реформ – <http://www.ir.org.ua/docs/Abetka/>
12. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua> - (вихід на всі міністерства і відомства)
13. Київський центр Інституту Схід - Захід – <http://www.ewi.org.ua/>
14. Леонтівський центр стратегічного планування” – <http://www.citystrategy.leontief.ru/>
15. Мережа аналітичних центрів України – <http://www.intellect.org.ua>